

Werken van Barmhartigheid... dat zijn wij!

In de afgelopen zeven nummers van *Op Tocht* stond iedere keer één van de zeven 'Werken van Barmhartigheid' beschreven. Deze werken zijn tijdloos gebleken. We kunnen er niet omheen, dichtbij maar ook wereldwijd verkeren mensen in nood. Nood die samengebald is terug te vinden in die werken van barmhartigheid. Het is de actualiteit van 'de hongerigen spijzen', 'de dorstigen laven', 'de naakten kleden'. Voedsel- en de kledingbanken, daklozenzorg en schuldhulpmaatjesprojecten, missie- en ontwikkelingsprojecten om maar enkele initiatieven in Nederland te noemen.

'Het opnemen van de vreemdeling': het afgelopen jaar wel erg actueel. Nu wereldwijd 60 miljoen mensen op drift zijn, is opvang in de eigen regio echt niet altijd mogelijk. De kerken laten het dan ook niet afweten. Veel van hun vrijwilligers zetten zich in bij initiatieven rond de opvang. 'Het bezoeken van de zieken': het bezoekwerk heeft zijn sporen wel verdiend in en vanuit de geloofsgemeenschap. Vele duizenden vrijwilligers bezoeken mensen die een praatje kunnen gebruiken omdat ze eenzaam zijn in hun bestaan. Naast de maatjesprojecten zien we ontmoeting in inloophuizen waar niet alleen een luisterend oor maar ook ontspanning of een helpende hand te vinden is.

Samen eten smaakt echt beter dan alleen.

'De gevangenen bezoeken' blijft de lastige dimensie van 'de kerfstok' houden. Maar wie zijn wij om opnieuw te veroordelen als de straf wordt uitgezeten of voorbij is? Een vertrouwde, veilige en begeleide omgeving is hier nodig om hen bij te staan. De 'kerken met STIP' proberen dit. Ook EXODUS, een organisatie die voortkomt uit het justitiepastoraat, draagt een steentje bij. 'De doden begraven' was vroeger een riskante zaak, je kon er ziek van worden. Nu is van belang dat van onze doden met respect en liefdevol afscheid wordt genomen. Ieder mens heeft recht op een waardig laatste afscheid. Niet alleen de doden, ook de nabestaanden verdienen aandacht. Zo zijn diverse vormen van

rouwgroepen ontstaan die mensen op gesprek en op adem laten komen nadat ze een dierbare verloren hebben.

De diaconie, de PCI dat zijn wij...

'Ik zal er zijn voor jou'

Op zaterdag 1 oktober zijn in Arnhem de Ariëns Prijzen uitgereikt. Hierover is elders in dit nummer uitvoerig bericht. In de brochure 'Ik zal er zijn voor jou' die naar aanleiding hiervan is verschenen, worden dertig diaconale projecten uit het aartsbisdom prachtig beschreven. In deze werken

van barmhartigheid krijgen het werk én de vrijwilligers een gezicht. Medemensen die helpen, die maatje zijn of tochtgenoot worden. Ze laten zich raken door de nood van de ander en vinden het de normaalste zaak van de wereld om hiervoor tijd vrij te maken. Hoewel de initiatieven zeer uiteenlopend zijn, valt op hoeveel overeenkomsten er zitten in de betrokkenheid bij en de motivatie van waaruit de mensen werken. Herman Agterhoek (voormalig opbouwwerker van het Aartsbisdom Utrecht en het bisdom Groningen-Leeuwarden) heeft dan ook deze karakteriserende kenmerken van deze werken van barmhartigheid gedeeld met de aanwezigen op de dag van de prijsuitreiking.

Hieronder volgt een verkorte

weergave van deze impressie over deze dragende begrippen:

Verbinden. Het is een begrip dat veelvuldig voorkomt en een centrale plaats heeft in het diaconale werk. Het woord religie komt van het Latijnse werkwoord re-ligare dat 'verbinden' betekent. God is in Zijn wezen relatie en verbinding. "Al hebben we niets verkocht maar er heeft een gesprek plaatsgevonden tussen mensen, dan zijn wij gelukkig," aldus vrijwilligers in Albergen in hun inloophuis annex wereldwinkel. In Arnhem raken wijkbewoners en vluchtelingen uit de Koepel tijdens een maaltijd in gesprek en overwinnen zo de eerste vreemdheid. De rouwgroep uit Nieuwegein laat

Herman Agterhoek

mensen in rouw elkaar ontmoeten – ze vinden troost en kracht bij elkaar. De kookgroep in Heeteren die kookt voor anderen breidt zich uit als een olievlek. Via schuldhulpmaatjes in Soest en in de Oude IJsselstreek kunnen mensen weer omhoog klimmen uit uitzichtloosheid en de schaamte. De verbinding met andere organisaties in oecumene en samenleving maakt het werk van het diaconaal netwerk Barneveld tot een succes. De cyclus van drie Vastenactie-kalenders is een hoogstandje van verbinding in de geloofsgemeenschap van de H. Pancratius. De Sinterklaasactie in Arnhem is als het om verbinden gaat ook zo'n bijzonder initiatief: door het gebaar van het cadeautje groeit een netwerk van verbinding tussen school, mensen die leven in armoede, wijkagenten en pastores. Isolement wordt doorbroken en mensen weten en voelen zich gezien zonder schaamte. We verbinden ons ook in talloze projecten met mensen in Derde Wereld landen. De werkgroep Friersdale-Eemnes en het Malawi-project uit Bilthoven brengen dorps- en geloofsgemeenschap samen om warm te lopen voor hun medemensen; hun vrienden in Afrika. Netwerken wereldwijd.

Gods naam: Ik zal er zijn. "Diaconale mensen zijn mensen met een groot hart. Ze staan open voor het appèl dat vanuit de samenleving op hen afkomt. Ze kunnen niet verdragen dat mensen ten onder gaan aan armoede, schuld, verdriet," aldus Agterhoek. Er wordt gewerkt uit liefde. Liefde, die ook zichtbaar wordt in Jezus' optreden en gegrond is in de liefde waarmee God naar ons mensen kijkt. Het is voor veel gelovigen deze liefde die motiveert en stimuleert.

Geduld. Veel van de genomineerde projecten kennen een lange adem. Sommige bestaan al veertig jaar. Relaties worden stap voor stap opgebouwd en heel dynamisch steeds opnieuw uitgevonden. Draaien op routine is bijna onmogelijk. De Wonne in Enschede is zo'n voorbeeld. Je moet jezelf met je concept van gastvrijheid steeds opnieuw uitvinden. Steeds opnieuw een rots in de branding van opvang blijven, betekent wel steeds in

andere tijden, met nieuwe vrijwilligers en gasten in en bij de tijd blijven.

Gemeenschap. Diaconale mensen herkennen elkaar. Daarom was het op 1 oktober in de Walburgiskerk in Arnhem ook een echt feestje. Mensen uit de diaconie en de PCI-en hebben weinig woorden nodig om elkaar te vertellen wat hen beweegt. Ze geven het beste zonder zelf iets terug te verlangen. Het goede in iedere mens is het uitgangspunt – ook al word je wel eens belazerd, aldus de PCI uit de Plechelmus.

Ora et labora; bid en werk. De gedrevenheid om het werk vol te houden vraagt om voeding. Waar wordt die gevonden? In de kloostertraditie worden bidden en werken met elkaar verbonden. Niet alle projecten lenen zich hiervoor. Actie en contemplatie is een pendelbeweging en dit houdt zeker vrijwilligers op de been. Het is de verbinding tussen het viereen en het dienen. In veel inloophuizen is een ruimte van stilte. In Eemnes en Bilthoven wordt er met de gasten uit het Zuiden gevierd.

Ruimte scheppen. De meeste projecten ontstaan niet achter een tekentafel, hoe graag fondsen dit soms ook willen. Het zijn de motivatie, het enthousiasme en het geraakt worden door de nood van die ander, die vrijwilligers mede-eigenaar maken van een initiatief. Zij zetten de kaders uit en dan kan een initiatief groeien en bloeien. Ook binnen de diaconie is niet alles maakbaar. De Geest waait en het is een levend gebeuren. Of zoals een gastvrouw in een inloophuis zegt: "Aan het begin van de ochtend weet je niet wat er gebeurt. Maar dat maakt het werk ook zo boeiend."

Diaconie en Caritas (PCI) in de Werken van Barmhartigheid is niet alleen bed, bad en brood. Het is een warm bed met L(l)iefde opgemaakt, het is een warm bad met L(l)iefde vol laten lopen en het is een warm brood met L(l)iefde vers uit de oven gehaald.

door Ina van de Bunt-Koster,
diocesaan diaconaal werker

De hele tekst van Herman Agterhoek is te lezen
in de brochure: 'Ik zal er zijn voor jou'.
Deze is gratis aan te vragen bij: info@dkci.nl

Foto's: moestuin inloophuis in Tiel (boven),
De Wonne Enschede (onder).

